

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7**

**SPRAWOZDANIE
MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
za 2016 r.**

Jelenia Góra, 2017 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze realizując w 2016 r. zadania z zakresu polityki społecznej państwa, wydatkował ogółem kwotę **68.813.547,13 zł** (w tym z dotacji Miasta Jeleniej Góry 4.609.461,05 zł). Na kwotę tę składają się koszty świadczeń oraz koszty obsługi Ośrodka. Powyższe zadania określone zostały:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Zadania wynikające z wyżej wymienionych aktów prawnych stanowią zadania własne gminy, zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Środki finansowe wydatkowano na realizację następujących świadczeń:

- zasiłki stałe – 3.511.936,95 zł,
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe – 295.591,86 zł,
- zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – 2.442.303,00 zł,
- realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – 1.223.917,66 zł,
- usługi opiekuńcze – 429.526,00 zł,
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych 16.186,77 zł,
- odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 3.365.334,16 zł,
- zapewnienie noclegu, posiłku i niezbędnego ubrania dla osób bezdomnych – 389.820,00 zł,
- kolację wigilijną dla najuboższych – 6.000,00 zł,
- prace społecznie – użyteczne – 210.303,54 zł,
- funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej – 605.045,22 zł,
- świadczenia dla rodzin zastępczych – 1.814.905,25 zł,
- utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 3.379.853,02 zł,

- ubezpieczenie zdrowotne dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 32.385,60 zł,
- świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia w placówkach opiekuńczo–wychowawczych oraz przewóz dzieci do placówek – 71.639,28 zł,
- rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych – 2.304.588,20 zł (w tym PFRON – 2.128.152 zł, środki własne miasta – 176.436,20 zł),
- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny – 22.398.402,90 zł,
- ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające wybrane świadczenia rodzinne – 407.348,43 zł,
- świadczenia wychowawcze 500+ – 25.354.888,00 zł,
- dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych 500+ – 501.896,26 zł,
- pobyt dzieci w zakładach opiekuńczo – leczniczych – 57.661,81 zł,
- opłatek Maltański – 2.199,99 zł,
- organizacja festynu integracyjnego dla osób niepełnosprawnych – 8.000,00 zł.

II. ZADANIA WŁASNE GMINY.

Działając na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania własne gminy, do których należy m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- sprawianie pogrzebu,
- dożywianie dzieci i osób dorosłych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- praca socjalna.

Powyższe świadczenia przyznawane były osobom i rodzinom spełniającym przesłanki ogólne określone w art. 7 i 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jak również przesłanki szczegółowe, wymagane w przypadku poszczególnych rodzajów świadczeń.

Podstawowym kryterium oceny zasadności przyznania konkretnej formy pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa danej osoby lub rodziny, wynikająca z co najmniej jednej okoliczności wskazanej w art. 7 cytowanej ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych także uzyskiwanie miesięcznego dochodu nie przekraczającego kwot określonych w art. 8 ustawy, tj. tak zwanego kryterium dochodowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2016 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 634,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 514,00 zł. Maksymalna kwota zasiłku stałego została określona w wysokości 604,00 zł.

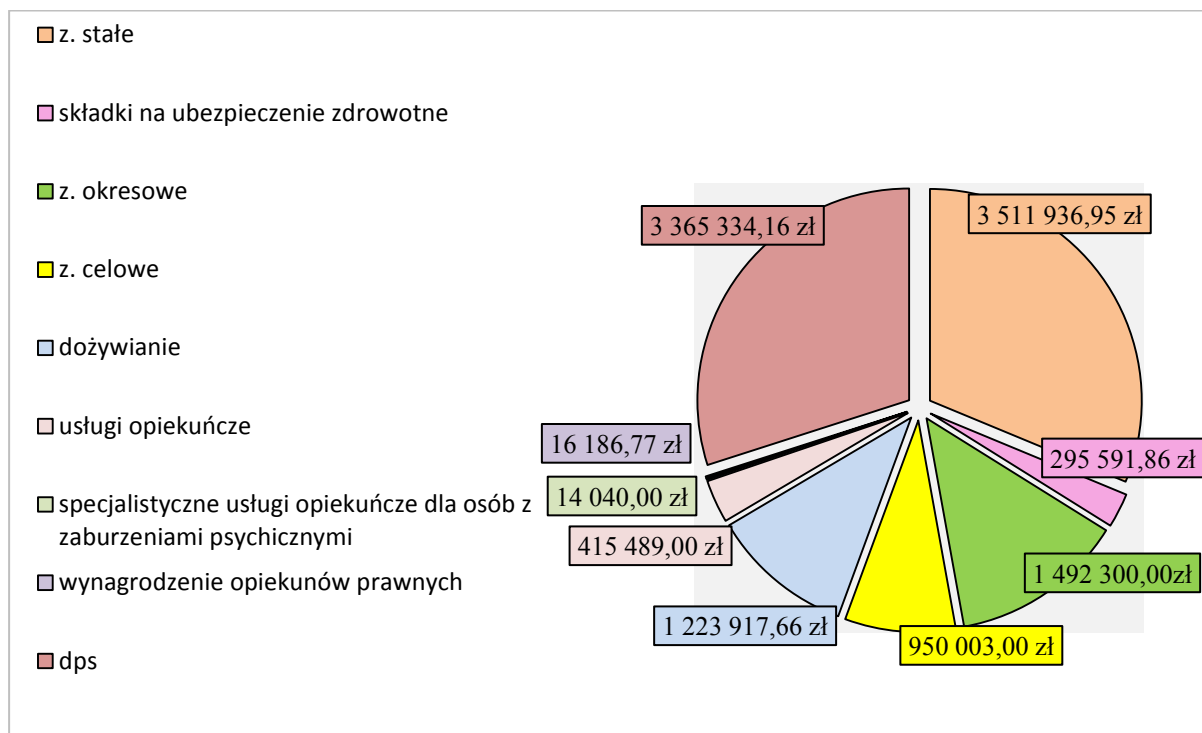
Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów zajmują się pracownicy socjalni w **Dziale Pomocy Środowiskowej**. Dokonują oni oceny sytuacji osobistej potencjalnego świadczeniobiorcy pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Obowiązkiem pracownika socjalnego jest stwierdzenie stanu faktycznego danego podopiecznego oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu potrzebnego wsparcia.

Na tej podstawie wydawane są decyzje, które sporządza i ewidencjonuje **Dział Świadczeń Pomocy Społecznej**. W okresie sprawozdawczym, w Dziale tym wydano 12.547 decyzji administracyjnych, na które składało się 12.262 decyzje dotyczące świadczeń pieniężnych i w usługach oraz 285 decyzji dotyczących domów pomocy społecznej. Ponadto wydano 216 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej osobom nie objętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W ten sposób w 2016 r. pomocy finansowej oraz pomocy w naturze i usługach udzielono 2.637 osobom, a łączny koszt świadczeń wyniósł 11.284.796,40 zł. W kwocie tej uwzględniono:

- zasiłki stałe na łączną kwotę 3.511.936,95 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe na kwotę 295.591,86 zł,
- zasiłki i pomoc w naturze na łączną kwotę 2.442.303,00 zł (w tym: zasiłki celowe ze środków własnych Miasta w wysokości 950.003,00 zł, zasiłki okresowe z dotacji celowej w wysokości 1.492.300,00 zł),
- realizację zadań wynikających z uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 – na łączną kwotę 1.223.917,66 zł (w tym: środki własne Miasta w wysokości 532.017,66 zł, dotacja celowa w wysokości 691.900,00 zł),
- usługi opiekuńcze na łączną kwotę 415.486,00 zł,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi na kwotę 14.040,00 zł,
- wynagrodzenie dla opiekunów prawnych na kwotę 16.186,77 zł,
- odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 3.365.334,16 zł.

Poniższy wykres przedstawia wydatkowanie środków finansowych na wymienione zadania:

Wyk. 1. Środki wydatkowane na świadczenia pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej **zasiłki stałe** przysługują osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy i nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W 2016 r. zasiłki stałe przyznano 743 klientom Ośrodka na łączną kwotę 3.511.936,95 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek opłacał **składki na ubezpieczenie zdrowotne** 669 osobom pobierającym zasiłek stały na kwotę 295.591,86 zł.

Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku 2016 pomoc taką otrzymało 895 osób na łączną kwotę 1.492.300,00 zł. Gwarantowana kwota zasiłku okresowego ustalona była w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym określonym przepisami ustawy, a własnym dochodem. Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 296,86 zł, zaś liczba udzielonych świadczeń wyniosła 5.027.

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży i innych niezbędnych przedmiotów użytku domowego.

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość przyznania **specjalnego zasiłku celowego** lub też **świadczenia zwrotnego**, w sytuacjach szczególnych, tj. takich, kiedy nie są spełnione wymogi w zakresie dochodów własnych lub też brak jest kryterium przyczynowości. W okolicznościach sprawy musi wystąpić szczególna sytuacja, która uzasadniałaby przyznanie takiej pomocy. Zasiłki zostały przyznane głównie dla emerytów i rencistów, którzy z własnych świadczeń rentowych niewiele przekraczających ustalony próg dochodowy, nie są w stanie zabezpieczyć się w opał na zimę lub też wykupić niezbędnych leków.

Niezależnie od dochodu i występujących dysfunkcji przyznawane są także **zasiłki na pokrycie skutków zdarzenia losowego**.

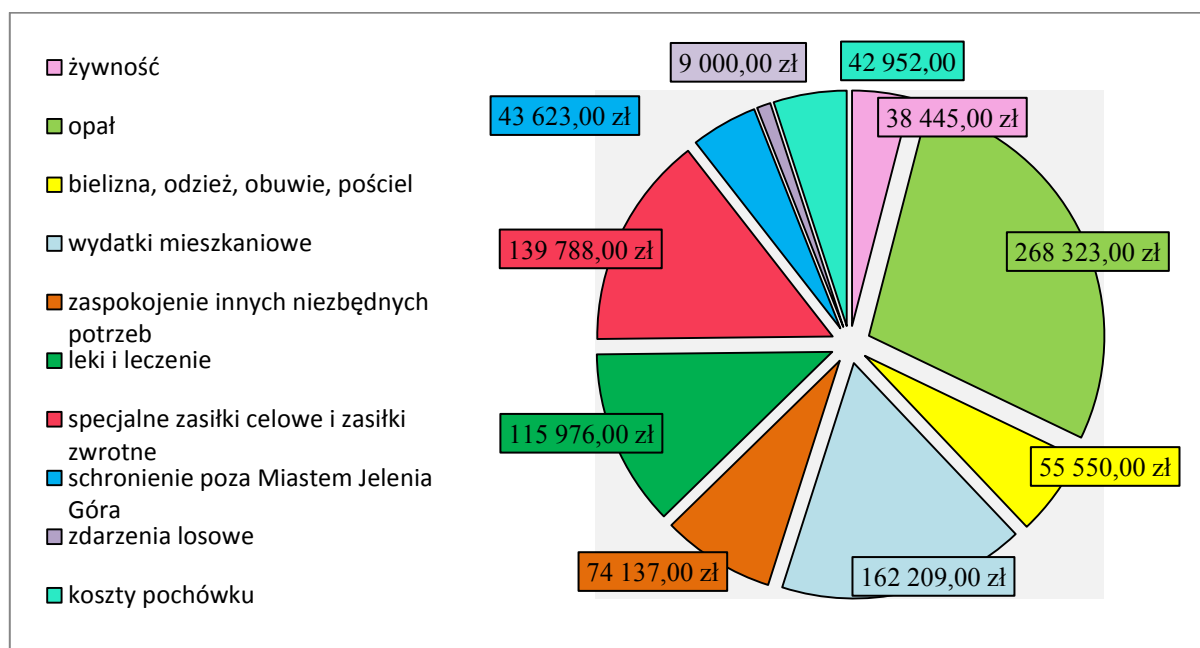
Osobom lub rodzinom, które nie są w stanie pokryć w całości lub części kosztów pogrzebu zmarłej osoby bliskiej udzielana jest pomoc w formie **zasiłku celowego** bądź **świadczenie niepieniężne w formie sprawienia pochówku**. Zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych Ośrodek jest odpowiedzialny za pochowanie osób zmarłych, którym pogrzebu nie zapewnił żaden inny podmiot, a miejscem zgonu było Miasto Jelenia Góra.

W okresie sprawozdawczym pomocą w formie zasiłku celowego objęto 1.253 osoby na łączną kwotę 898.051,00 zł, w tym specjalny zasiłek celowy i zwrotny udzielono 233 osobom na kwotę 139.788,00 zł.

Na pokrycie skutków zdarzenia losowego przyznano 3 świadczenia na łączną kwotę 9.000,00 zł.

Natomiast na cel związany z pokryciem kosztów pochówku dla 16 osób w 2016 r. wydatkowano kwotę 42.952,00 zł, przy czym kwota ta obejmuje zarówno przyznane w tym zakresie zasiłki celowe, jak również świadczenia niepieniężne w formie sprawienia pogrzebu.

Liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe nie sumuje się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z tej formy pomocy kilkakrotnie. Strukturę wydatków na przyznane zasiłki celowe przedstawia poniższy wykres:

Wyk. 2. Struktura wydatków na poszczególne cele świadczeń.

Szczegółowy wykaz celów świadczeń udzielonych w formie pieniężnej albo w naturze oraz ich koszt przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Cel	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł	Średnia wysokość świadczenia w zł
1.	Żywność, zaspokojenie niezbędnych potrzeb, śniadania	180	315	38.445,00	122,05
2.	Opał	525	542	268.323,00	495,06
3.	Bielizna, odzież, obuwie, pościel	441	455	55.550,00	122,09
4.	Wydatki mieszkaniowe (energia, gaz, czynsz, woda)	793	1660	162.209,00	97,72
5.	Zaspokojenie innych potrzeb: zdjęcia do dowodu osobistego, przejazdu, cele wskazane we wniosku	334	657	74.137,00	112,84
6.	Leki i leczenie	438	1264	115.976,00	91,75
	Schronienie poza Miastem Jelenia Góra	14	83	43.623,00	525,58
7.	Zasiłki celowe specjalne i zwrotne	233	659	139.788,00	212,12
8.	Pokrycie skutków zdarzenia losowego	3	3	9.000,00	3.000,00
9.	Pokrycie kosztów pochówku	16	16	42.952,00	2.997,00
RAZEM:		-	5654	950.003,00	-

Tab. 1. Świadczenia udzielane w formie zasiłków celowych.

Od dnia 1 stycznia 2014 r. obowiązuje Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. W okresie sprawozdawczym **pomocą w formie dożywiania** objęto 2.036 osób na kwotę 1.223.917,66 zł. W tej liczbie mieści się 729 dzieci w wieku 0 – 18 lat, przy czym 610 uczniów korzystało z pełnych obiadów w stołówkach szkolnych i w przedszkolach. Dla pozostałych dzieci wypłacono środki pieniężne na zakup posiłku.

Koszt **usług opiekuńczych** świadczonych w miejscu zamieszkania, w tym usług specjalistycznych, które dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób ich wymagających wyniósł 415.486,00 zł. Pomocą w tej formie objęto 226 mieszkańców miasta. Natomiast pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

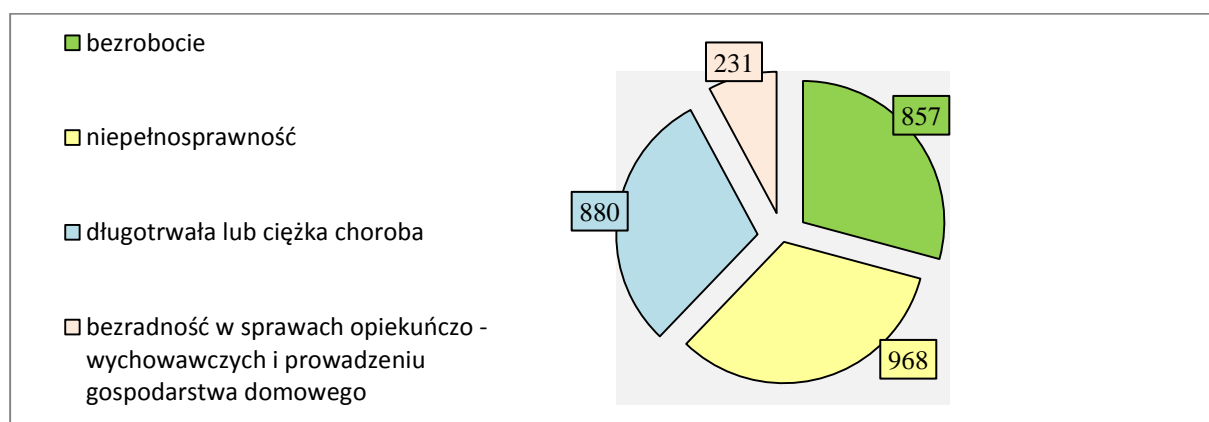
udzielono 1 osobie na kwotę 14.040,00 zł. Usługi te realizowane były przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze.

Na podstawie art. 53 a ustawy o pomocy społecznej wypłacono **wynagrodzenie dla 10 opiekunów prawnych** na łączną kwotę 16.186,77 zł. Wysokość wynagrodzenia za sprawowanie funkcji opiekuna prawnego i czasookres jego wypłacania ustalane są postanowieniem sądu rejonowego. Zadanie to finansowane jest w całości z rezerwy celowej budżetu państwa w ramach materialnego wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego w realizacji jego zadań z zakresu pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wnosił również **opłatę za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej znajdujących się na terenie innych gmin**. Osoby te wymagały całodobowej opieki, a pomoc w formie usług opiekuńczych nie zaspokajała potrzeb w tym zakresie. Świadczeniami w tej formie w 2016 roku objętych było 156 osób na łączną kwotę 3.365.334,16 zł. Ponadto zorganizowano i opłacono przewóz 5 osób do domów pomocy społecznej na kwotę 5.000,00 zł.

Spośród uwzględnionych przez ustawodawcę piętnastu przesłanek uzasadniających przyznanie świadczeń, najczęściej z ubóstwem skorelowane jest:

– niepełnosprawność	– 968 rodzin,
– długotrwała lub ciężka choroba	– 880 rodzin,
– bezrobocie	– 857 rodzin,
– bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	– 231 rodzin.

Wyk. 3. Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Jedną z dysfunkcji uprawniającej do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej jest **bezdомność**. Osobom bezdomnym Ośrodek zapewnia pomoc w formie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. W okresie sprawozdawczym pomocą Ośrodka objęte zostały 134 osoby bezdomne, z czego 122 osobom decyzją administracyjną udzielono pomocy w formie skierowania do placówek prowadzonych przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Jeleniogórskie. Dla zabezpieczenia potrzeb osób bezdomnych wydatkowano w 2016 r. kwotę 389.820,00 zł.

Poza wymienionymi wyżej formami świadczeń materialnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela także pomocy niematerialnej w formie **poradnictwa i pracy socjalnej**, wykonywanej przez pracowników socjalnych w **Dziale Pomocy Środowiskowej**. Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom

we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2016 r. pomocą niematerialną w formie wyłącznie **pracy socjalnej** objęto 686 osób w 297 rodzinach z terenu Jeleniej Góry, natomiast poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 1082 osoby w 418 rodzinach.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni występowali do sądu z wnioskami o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, bądź osób, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia. Z kolei na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni zajmowali się również kierowaniem do sądu wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody w przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu.

Ponadto pracownicy socjalni kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań z art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy w przypadkach, gdy stwierdzono zagrożenie dobra dziecka przebywającego w rodzinie. W 2016 roku wystąpiono z 57 wnioskami w powyższych sprawach.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracował z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, szkołami i pedagogami szkolnymi, z Policją i Strażą Miejską oraz z Sądem i kuratorami sądowymi.

Przedstawiciel Ośrodka uczestniczył w 2016 roku w 10 spotkaniach **Zespołu Interdyscyplinarnego**, natomiast pracownicy socjalni brali udział w 907 spotkaniach **grup roboczych**. W okresie sprawozdawczym w sytuacjach wymagających pilnego działania, głównie w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni w 14 rodzinach wszczęli procedurę „Niebieska Karta”, która obejmowała 59 osób.

Pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze na wniosek Policji, Straży Miejskiej i innych służb oraz na podstawie anonimowych zgłoszeń 86 razy podejmowali czynności w zakresie rozeznania sytuacji pod kątem występowania przemocy w 36 rodzinach. W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni podjęli czynności wobec 718 osób z 229 rodzin objętych procedurą „**Niebieskie Karty**”. W indywidualnych przypadkach zajmowali się organizowaniem pomocy medycznej, prawnej i socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie. Podjęto 138 takich działań w 63 rodzinach. Trzem rodzinom udzielono pomocy w uzyskaniu tymczasowego schronienia. Ponadto rodziny tego wymagające otrzymywały pomoc w formie poradnictwa. W 2016 r. udzielono 614 porad w stosunku do 315 osób i rodzin uwikłanych w przemoc, w tym 428 porad udzielono 197 osobom doświadczającym przemocy. W ramach realizacji „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy dla Miasta Jelenia Góra na lata 2016-2020” pracownicy socjalni 237 razy w 118 rodzinach prowadzili monitoring dalszego funkcjonowania po zakończeniu procedury NK.

Pracownicy socjalni w okresie zimowym, wspólnie ze Strażą Miejską cyklicznie patrolują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, takie jak przystanki, pustostany, ogródki działkowe, węzły ciepłownicze. Informują o schroniskach, noclegowniach i jadłodajniach, a także udzielają niezbędnej pomocy. Jak co roku przeprowadzona została akcja pn. „ZIMA”, organizowana wspólnie przez MOPS, Straż Miejską, Komendę Miejską Policji oraz Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta – Koło Jeleniogórskie.

Jednym z narzędzi pracy pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2016 r. z osobami korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej zawarto **94 kontrakty socjalne**.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili 7.199 **wywiadów środowiskowych** w celu ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, w tym 417 wywiadów dla innych instytucji. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych wywiady środowiskowe w ramach prowadzonych postępowań ustalających uprawnienia do zasiłku dla opiekuna oraz do specjalnego zasiłku opiekuńczego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 95 takich wywiadów. W związku z wprowadzeniem ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci pracownicy socjalni przeprowadzili 16 wywiadów środowiskowych w celu weryfikacji wątpliwości związanych z wydatkowaniem świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego.

Istotną pomocą świadczoną na rzecz dzieci z rodzin najuboższych oraz rodzin dysfunkcyjnych jest **organizacja wypoczynku letniego**. W 2016 roku Ośrodek zorganizował dla 91 dzieci pobyt na koloniach letnich w Mrzeżynie. Koszt kolonii wynoszący 79.989,00 zł został w całości pokryty ze środków pochodzących z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Kolejnych 60 dzieci miało zapewniony pobyt na koloniach letnich w Pustkowie oraz Jastrzębiej Górze, zorganizowanych przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Ośrodek uczestniczył w organizacji **kolacji wigilijnej** dla najuboższych i samotnych mieszkańców miasta. W spotkaniu uczestniczyło 120 osób, a jego całkowity koszt wyniósł 6.255,00 zł, w tym ze środków własnych Miasta – 6.000,00 zł.

W 2016 r. Ośrodek kontynuował współpracę ze Związkiem Polskich Kawalerów Maltańskich w zakresie organizacji **uroczystej kolacji wigilijnej „Opłatek Maltański”**. Spotkanie odbyło się w dniu 19 grudnia 2016 r. w pałacu w Stanisławowie i zostało objęte honorowym patronatem przez JE ks. Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego, Pana Aleksandra hr. Tarnowskiego – Prezydenta Zakonu Polskich Kawalerów Maltańskich oraz Pana Marcina Zawilę Prezydenta Miasta Jeleniej Góry. Kolacja została przygotowana dla 75 osób objętych wsparciem MOPS w Jeleniej Górze i 15 osób korzystających z pomocy GOPS w Podgórzynie. Uroczystość została częściowo sfinansowana ze środków własnych Miasta – 2.200,00 zł. Pozostałe koszty zostały pokryte przez GOPS w Podgórzynie, z wkładu finansowego Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim w ramach ogólnopolskiej akcji charytatywnej, pomocy sponsorów oraz darczyńców.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 –2020** realizowanego

w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących (FEAD) MOPS w Jeleniej Górze kwalifikował osoby do pomocy żywnościowej wydając w okresie sprawozdawczym skierowania do dwóch lokalnych organizacji partnerskich. W podprogramie 2016, w okresie od września 2016 r. do grudnia 2016 r. wydano skierowania dla 714 rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 150% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zatrudnia 40 osób na stanowisku pracownik socjalny w Dziale Pomocy Środowiskowej i Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, obowiązującym od dnia 01.01.2015 r., ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Obecnie Ośrodek spełnia te wymagania.

Ośrodek podejmuje też działania związane z profilaktyką uzależnień. Miejscem pierwszych oddziaływań informacyjnych oraz bazą do prowadzenia działań edukacyjnych w 2016 r. był **Dział Profilaktyki Uzależnień**.

Udzielana pomoc skierowana jest do osób, których problemy życiowe związane są ze szkodliwym piciem alkoholu oraz do rodzin osób uzależnionych. W tym celu prowadzone są zajęcia służące budowaniu trzeźwości. Uczestnikami zajęć są:

- osoby podejmujące abstynencję z zamiarem wyjazdu na podstawową terapię odwykową – praca na tych zajęciach dotyczy identyfikacji uzależnienia i polega na udzielaniu informacji o leczeniu i sposobach terapii, jak również pozwala uzyskać podstawowe umiejętności do utrzymania abstynencji,
- osoby po podstawowej terapii odwykowej, z którymi pracuje się między innymi nad uznaniem swojej bezsilności wobec alkoholu, rozbrajaniem mechanizmów obronnych, uświadamianiem strat mechanizmów zniszczeń spowodowanych przez picie alkoholu,
- osoby współuzależnione (współmałżonkowie osoby uzależnionej), które w trakcie spotkań uczą się, jak radzić sobie z problemami wynikającymi z uzależnienia członka rodziny oraz jak stwarzać warunki i podejmować działania wspomagające proces wychodzenia z alkoholizmu.

Osoby uzależnione miały możliwość uczestniczenia w Treningu Zapobiegania Nawrotom Choroby, a wszyscy zainteresowani w Treningu Zastępowania Agresji prowadzonym przez psychologa. Zajęcia obejmowały między innymi trening zachowań społecznych, uczenie się i nawiązywanie satysfakcjonujących kontaktów z innymi ludźmi, pracę nad problemami osobistymi, jak i modelowanie i utrwalanie konstruktywnych nawyków.

W 2016 r. stale z różnych form pomocy korzystało 211 osób. Łącznie udzielono 1.714 porad i usług, w tym między innymi 1.135 na rzecz osób uzależnionych, 341 na rzecz osób współuzależnionych, 62 na rzecz osób dotkniętych przemocą oraz 160 w sprawach rodzinnych i innych. Ponadto 16 osób zostało skierowanych do ośrodków leczenia uzależnień.

Dział Profilaktyki Uzależnień, poza realizacją zadań związanych z poradnictwem i terapią na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, przez wielu uczestników zajęć postrzegany jest również jako miejsce bezpieczne w sytuacjach kryzysowych. Stykają się w nim bowiem ludzie dotknięci tymi problemami na płaszczyźnie nieformalnej, na zasadzie wzajemnego wsparcia, zaufania i przyjaźni, tworząc w ten sposób własne środowisko ludzi uczących się ponownie żyć bez alkoholu i przemocy.

W strukturze MOPS w Jeleniej Górze funkcjonuje jako dział **Dzienny Dom Pomocy Społecznej**, świadczący wsparcie dla osób starszych i samotnych, rencistów i emerytów o niskich dochodach, które ze względu na wiek i niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2016 r. średnio miesięcznie z pobytu w placówce korzystało 61 osób. W ciągu całego roku 2016 z pobytu w placówce skorzystało 76 osób. Na utrzymanie placówki wydatkowano kwotę 605.045,22 zł. Z tytułu odpłatności pensjonariuszy do kasy Miasta odprowadzono kwotę 119.478,50 zł.

Dom zapewnia pensjonariuszom organizację czasu wolnego, muzykoterapię, terapię zajęciową, gimnastykę. Prowadzone są kółka zainteresowań oraz organizowane są imprezy kulturalne i okolicznościowe takie jak: Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia Bożego Narodzenia, spotkanie sylwestrowe połączone z zabawą taneczną, ogniska z pieczeniem kiełbasek. Prowadzona jest również współpraca z Jeleniogórskim Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej w Jeleniej Górze oraz z Książnicą Karkonoską w Jeleniej Górze, w ramach której odbywają się spotkania z ciekawymi ludźmi, prelekcje i pogadanki. W roku sprawozdawczym pensjonariusze po raz pierwszy wzięli udział w „Senioraliach” organizowanych przez Polski Związek Emerytów i Rencistów w Jeleniej Górze

W roku 2016 r. kontynuowano także współpracę z Bursą Szkolną w Jeleniej Górze przy ulicy Kilińskiego, w ramach której uczennice szkół zawodowych, odbywające kursy zawodowe w Jeleniej Górze wykonywały kilka razy w roku nieodpłatnie usługi fryzjerskie dla pensjonariuszy. Dodatkowo pensjonariuszki placówki mogły korzystać nieodpłatnie z zabiegów kosmetycznych w zakresie masażu i pielęgnacji twarzy, wykonywanych przez emerytowaną kosmetyczkę, także pensjonariuszkę.

Raz na pół roku w ramach akcji „Bezpieczny Senior” odbywały się spotkania z osobami zajmującymi się realizowaniem programu, m.in. z dzielnicowymi i strażnikami miejskimi. Celem tych spotkań była poprawa poczucia bezpieczeństwa osób w starszym wieku, samotnych oraz niepełnosprawnych.

Pensjonariusze do swojej dyspozycji mają salę terapii zajęciowej i pracownię krawiecką, salę telewizyjną, salę gier, czytelnię z codzienną prasą, salę rehabilitacyjną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń, gdzie poprawiają swoją sprawność ruchową oraz stołówkę.

W Dziennym Domu działa także Klub Seniora, prowadzony przez pensjonariuszy, gdzie organizowane są spotkania przy kawie i herbacie, imieniny, urodziny w gronie pensjonariuszy, zabawy taneczne i potańcówki.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej zapewnia swoim pensjonariuszom wyżywienie w postaci trzech posiłków dziennie: śniadania, obiadu oraz podwieczorku. Odpłatność za wyżywienie w 2016 r. wynosiła 9 zł 50 gr za każdy dzień i obliczana jest na podstawie dziennych raportów żywieniowych w wysokości zakupu produktów żywnościowych.

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przez cały 2016 r. w Punkcie Wydawania Posiłków przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej wydawane były posiłki dla potrzebujących. Średnio dziennie wydawano około 85 porcji. Posiłek składał się z zupy gotowanej w kuchni Dziennego Domu, wkładki do zupy i chleba. Całkowity koszt posiłków pokryty został ze środków budżetu państwa przyznanych na realizację tego programu.

W 2016 r. kontynuowano realizację projektu wykonawczego przebudowy z rozbudową i nadbudową wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku położonego na terenie działki przy al. Jana Pawła II 7, oddanej w trwałą zarząd Ośrodkowi. W roku 2016 wykonano prace na kwotę 424.055,56 zł, a na wyposażenie budynku wydatkowano kwotę 217.107,97 zł. W budynku tym w dniu 1 grudnia 2016 r. otwarto **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi** prowadzony przez Caritas Diecezji Legnickiej w ramach powierzenia wykonywania zadania publicznego. W pierwszym miesiącu działalności w zajęciach uczestniczyło 30 osób.

III. ZADANIA WŁASNE POWIATU.

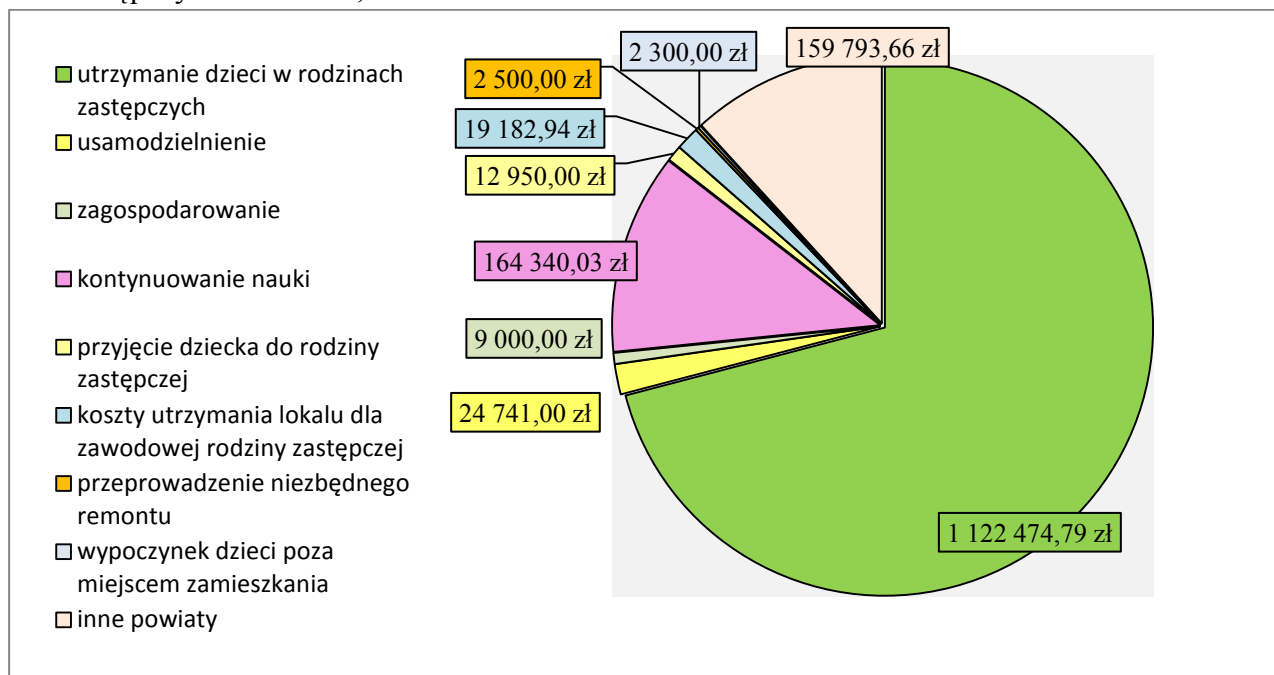
Do zadań własnych powiatu należy między innymi opieka nad rodziną i dzieckiem oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

W roku 2016 na realizację zadań, wykonywanych przez **Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**, związanych z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, wydatkowano kwotę 1.814.905,25 zł, przy czym 297.622,83 zł przekazano powiatom, na terenie, których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci będące mieszkańcami Jeleniej Góry.

Ponadto kwota 1.517.282,42 zł została wydatkowana na:

- pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 144 dzieci w 114 rodzinach zastępczych (3 rodziny zastępcze zawodowe, 24 rodziny zastępcze niezawodowe i 87 rodzin spokrewnionych) w wysokości 1.122.474,79 zł (w tym również świadczenia podstawowe na utrzymanie dzieci pochodzących z terenu innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych w Jeleniej Górze),
- pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłaconą 6 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 24.741,00 zł,
- pomoc na zagospodarowanie wypłaconą 6 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 9.000 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki wypłaconą 36 wychowankom rodzin zastępczych w wysokości 164.340,03 zł,
- jednorazową pomoc pieniężną na pokrycie wydatków związanych z przyjmowaniem dziecka do rodziny zastępczej, wypłaconą 13 dzieciom w 12 rodzinach w wysokości 12.950,00 zł,
- świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu wypłacone 1 zawodowej rodzinie zastępczej w wysokości 2.500,00 zł,
- dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania dla 7 dzieci w wysokości 2.300,00 zł,

- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania lokalu dla 2 zawodowych rodzin zastępczych w wysokości 19.182,94 zł,
- świadczenia podstawowe – dzieci pochodzące z innych powiatów przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Jelenia Góra, 16 dzieci 12 rodzinach zastępczych – 159.793,66 zł.

Wyk. 4. Środki wydatkowane na organizowanie opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Od 1 kwietnia 2016 r. rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem w postaci **dodatku wychowawczego 500 +**, który przysługuje na każde dziecko umieszczone w pieczy zastępczej do ukończenia przez nie 18 roku życia. Na ten cel zostały wykorzystane środki w wysokości 501 896,26 zł wraz z kosztami obsługi. W przeciągu roku zostało złożonych 116 wniosków o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego, na podstawie tych wniosków, zostały wydane 153 decyzje przyznające prawo do dodatku.

Łącznie w 2016 r. w DOR wydano 332 decyzje administracyjne, w tym:

- na pomoc dla rodzin zastępczych, osób usamodzielnianych, kontynuację nauki – 179 decyzji,
- na dodatek wychowawczy – 153 decyzje.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Ośrodku zatrudnionych jest 5 **asystentów rodziny**.

Do zadań asystenta należało między innymi: diagnozowanie problemu rodziny i określenie, wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb, sporządzenie planu pomocy rodzinie, zorganizowanie wsparcia środowiskowego oraz podejmowanie wspólnie z rodziną działań związanych z realizacją zadań zawartych w planie, prowadzenie poradnictwa i edukacji w zakresie możliwości rozwiązywania występujących problemów, pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, kontrolowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć, dalsze budowanie aktywnej postawy rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym

czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15.

W 2016 r. wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 85 rodzin, z 9 rodzinami asystenci zakończyli pracę (w 6 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 2 przypadkach ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, natomiast w 1 przypadku z uwagi na inne przyczyny).

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest również **3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. W roku sprawozdawczym do ich zadań należało między innymi:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu oraz w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przekazywali do Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających – w 2016 r. z rodzinnej pieczy zastępczej do adopcji trafiło 6 dzieci. Do zadań koordynatorów rodziny należało także udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej w oparciu o indywidualne programy usamodzielnienia. Świadczyli oni merytoryczne wsparcie rodzin zastępczych oraz pomoc w przezwyciężeniu problemów wychowawczych z dziećmi, nawiązując bezpośredni kontakt z rodzinami zastępczymi oraz monitorując proces adaptacji dziecka w rodzinie zastępczej, jego rozwój psychiczny, wystąpienie zaburzeń rozwojowych lub postępów w rozwoju dziecka.

Do zadań koordynatorów należy również współpraca z pracownikami socjalnymi w zakresie umożliwienia dzieciom przebywającym w rodzinie zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, inicjowanie nowych form wsparcia uwzględniających zasoby środowiska lokalnego dla rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych. W okresie sprawozdawczym opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 61 rodzin zastępczych.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu.

W 2016 r. zostało sporządzonych 74 opinii dotyczące oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 63 opinie dotyczące funkcjonowania rodzin zastępczych. Pracownik socjalny przeprowadza także wymagane przepisami prawa aktualizacyjne wywiady środowiskowe.

W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych przeprowadzane są wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegają zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo – wychowawcze. Opracowywany jest także plan działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegają

kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny.

W uzasadnionych przypadkach sporządzany jest wniosek do Sądu o wydanie odpowiednich zarządzeń dotyczących rodziny zastępczej – w roku 2016 sporządzone zostały 4 takie wnioski. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony zostaje brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzane są do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 2 wnioski o powrót dziecka pod opiekę rodziców biologicznych.

Na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych lub na dwa miesiące przed opuszczeniem placówki opiekuńczo – wychowawczej, pełnoletni wychowankowie mają sporządzany program usamodzielnienia, gdzie wraz z wychowankiem i jego opiekunem określone są cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielnienia, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka. W 2016 r. indywidualne programy usamodzielniania były przygotowane dla 7 wychowanków.

Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 23 wywiady w środowisku, na podstawie, których sporządzono 23 opinie dotyczące osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Czterech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2016 r. przeszkolonych zostało 5 kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej oraz 1 kandydat do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej. Jeden kandydat do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej nie uzyskał wymaganej kwalifikacji.

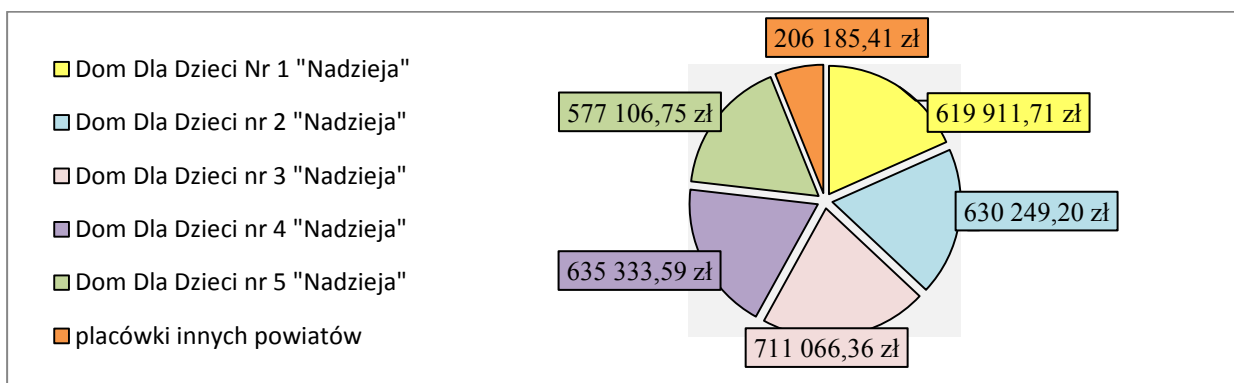
Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zajmuje się również wydawaniem skierowań do placówek opiekuńczo – wychowawczych. W roku sprawozdawczym wydanych zostało 31 takich skierowań, w tym:

- 3 skierowania do Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 8 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 5 skierowań do Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 2 skierowania do Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze,
- 13 skierowań do Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka” w Jeleniej Górze, zawierającego w swojej strukturze 3 placówki opiekuńczo – wychowawcze.

W 2016 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wydatkowano łącznie kwotę 3.379.853,02 zł. W kwocie tej mieści się :

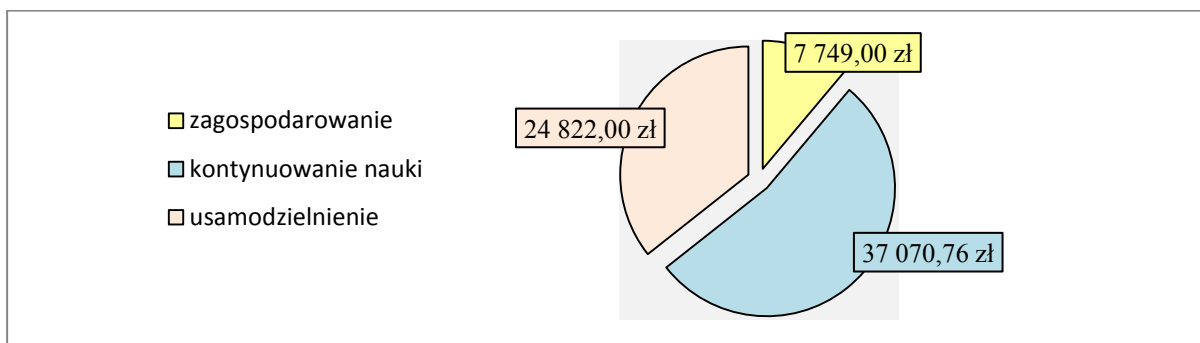
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 1 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 619.911,71 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 2 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 630.249,20 zł,

- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 3 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 711.066,36 zł,
- dotacja na utrzymanie dzieci w Domu Dla Dzieci nr 4 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 635.333,59 zł,
- koszty utrzymania dzieci w Domu Dla Dzieci nr 5 „Nadzieja”, prowadzonego przez Karkonoskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie „Nadzieja” w Jeleniej Górze – 577.106,75 zł,
- opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów – 206.185,41 zł.

W ramach świadczeń pieniężnych wydatkowano kwotę 69.641,78 zł wypłaconą wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych z przeznaczeniem na świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia. W powyższej kwocie mieści się:

- pomoc na zagospodarowanie dla 2 osób w łącznej kwocie 7.749,00 zł,
- pomoc pieniężna w związku z kontynuowaniem nauki dla 10 osób w łącznej kwocie 37.070,78 zł,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla 5 osób w łącznej kwocie 24.822,00 zł.

Wyk. 6. Środki wydatkowane na pomoc wychowankom placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Ponadto w 2016 r. wydatkowano kwotę 1.997,50 zł na przewóz 8 dzieci do placówek.

Dzięki staraniom Działu i złożeniu 2 ofert konkursowych, udało się pozyskać w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok

2016” dodatkowe środki finansowe w łącznej kwocie 127.654,63 zł, które przeznaczone zostały na:

- dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 29.563,00 zł,
- dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny – 98.091,63 zł.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa także **Świetlica dla Dzieci „Jelonek”**, która w 2016 r. została włączona do **Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**. Obejmuje ona opieką i wsparciem 30 dzieci z terenu Jeleniej Góry wywodzących się ze środowisk zagrożonych wykluczeniem. Średnia frekwencja to 20 podopiecznych.

Do głównych zadań realizowanych w Świetlicy należy:

- pomoc w nauce oraz uzupełnianie zaległości edukacyjnych,
- przeciwdziałanie zagrożeniom społecznym,
- dożywianie dzieci,
- organizowanie podopiecznym czasu wolnego,
- doraźna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, osobistych, szkolnych,
- rozwój kultury osobistej wychowanków,
- rozwój umiejętności interpersonalnych wychowanków,
- propagowanie zdrowego stylu życia, postaw abstynenckich,
- zajęcia arteterapeutyczne.

W celu realizacji powyższych zadań podejmowane były różne formy działań edukacyjno – wychowawczych. Wychowawcy pomagali dzieciom przy odrabianiu lekcji oraz prowadzili zajęcia reedukacyjne, zgodnie ze zgłaszanymi przez dzieci i rodziców problemami w nauce. Ponadto prowadzone były zajęcia rozwijające kulturę osobistą, przyswajające zasady dobrego wychowania oraz dbałość o higienę.

Z dziećmi prowadzono pogadanki i rozmowy wychowawcze na tematy dotyczące właściwego zachowania wychowanków podczas zabawy, współpracy w grupie, podczas wyjść na wycieczki, na temat zachowania się w stosunku do kolegów, dorosłych, w szczególności osób starszych. Podczas paneli dyskusyjnych ukazywano dzieciom niebezpieczeństwa związane z zażywaniem narkotyków, spożywaniem alkoholu, przebywaniem wśród osób o negatywnej opinii społecznej.

W ramach działań ukierunkowanych na rozwój twórczych zainteresowań oraz różnego rodzaju umiejętności wychowanków prowadzone były:

- zajęcia plastyczno-manualne (wykonywanie prac plastycznych różnymi technikami, prace z masy solnej, plasteliny, modeliny, bibuły, szablony, projektowanie kart okolicznościowych),
- zajęcia wzbogacające posiadane wiadomości, zaspokajające ciekawość świata (czytanie książek, oglądanie programów i filmów edukacyjnych, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry dydaktyczne i edukacyjne),
- zajęcia mające na celu kształtowanie umiejętności wypowiedziania się na zadany temat, formułowania pytań i odpowiadania na nie (rozmowy z dziećmi, pogadanki, zabawy związane z zadawaniem pytań),
- zajęcia kształtujące umiejętności wykorzystywania zdobytej wiedzy (konkursy, quizy, rozwiązywanie krzyżówek, zagadek, gry tematyczne),

- zajęcia kulinarne (przygotowanie kanapek z wykorzystaniem produktów dostępnych w danej porze roku, przygotowanie sałatek warzywnych, owocowych, wypieki ciast i ciasteczek, pomoc w przygotowaniu codziennych posiłków, higiena i porządek podczas zajęć kulinarnych),
- zajęcia muzyczno – taneczne (słuchanie muzyki poważnej, tanecznej, rozrywkowej, karaoke – konkurs śpiewania, zabawy taneczne, nauka piosenek),
- zajęcia rozwijające sprawność fizyczną (wyjścia na basen, wyjazd do Term Cieplickich, wyjścia na lodowisko, wyjścia w teren na ścieżkę zdrowia, gry i zabawy na świeżym powietrzu, zawody sportowe, wycieczki po okolicy).

W Świetlicy zorganizowano szereg imprez okolicznościowych (zabawa karnawałowa, Walentynki, Dzień Kobiet, Wielkanoc, Dzień Dziecka, Andrzejki, Mikołajki, Wigilia), przy przygotowywaniu których wychowankowie brali czynny udział. Dzieci przygotowały występ artystyczny z okazji Dnia Pracownika Socjalnego, zaprezentowany przed dyrekcją i pracownikami tutejszego Ośrodka.

Przez cały rok prowadzone były zabawy grupowe mające na celu integrowanie grupy, rozwijające umiejętności współpracy, działania w grupie – umiejętności rozwiązywania problemów wynikających z przebywania w grupie rówieśniczej oraz zajęcia rozwojowe mające na celu nabycie i ukształtowanie umiejętności w komunikacji interpersonalnej – radzenie sobie z emocjami, stresem i napięciem w sytuacjach konfliktowych, nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy grupa rówieśnicza nakłania do zachowań ryzykownych i niebezpiecznych.

Mając na uwadze, iż w okresie wakacyjnym ze względu na okres urlopowy szkół i placówek specjalnych oferta edukacyjno-opiekuńcza w Jeleniej Górze dla dzieci niepełnosprawnych jest niewystarczająca, a ich rodzice pozostawieni są bez pomocy w zakresie zorganizowania czasu wolnego dzieciom, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze podjął się zorganizowania w miesiącu sierpniu 2016 r. w Świetlicy dla Dzieci przy ul. Kilińskiego 16, warsztatów integracyjnych dla dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zadanie polegało na zorganizowaniu zajęć wakacyjnych dla grupy 20 dzieci, w tym 7 niepełnosprawnych, będących mieszkańcami Jeleniej Góry. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00, uczestnicy warsztatów byli objęci opieką wykwalifikowanych pedagogów, którzy zapewnili im atrakcyjne zajęcia, w tym arteterapeutyczne.

W trakcie pobytu w świetlicy dzieci miały zapewnione drugie śniadanie oraz obiad dostarczany w ramach usługi cateringowej przez Zakład Aktywności Zawodowej „Rosa”.

W ramach prowadzonych zajęć dzieci uczestniczyły m.in w :

- zajęciach ruchowych i muzycznych, (w tym relaksacyjnych oraz związanych z poznawaniem różnych stylów muzycznych, twórców muzyki),
- zajęciach kulinarnych,
- zajęciach zintegrowanych o tematyce teatralnej (odgrywanie scenek teatralnych),
- warsztatach bębniarskich (z użyciem bębnów afrykańskich oraz innych instrumentów perkusyjnych – gra na instrumentach oraz samodzielne tworzenie prostych instrumentów muzycznych),
- warsztatach wikliniarskich (samodzielne wyplatanie z wikliny podstawek i „łapaczy snów”),

- zajęciach plastycznych, tworząc prace plastyczne z wykorzystaniem różnorodnych technik (m.in. rysunki, prace techniką Frottage, samodzielnie wykonane magnesy z modeliny na lodówkę),
- spotkaniu z podróżniczką po Afryce,
- warsztatach cyrkowych i kuglarskich z udziałem Klauna Rufiego,
- balu na zakończenie wakacji połączonym z podsumowaniem warsztatów i uroczystym rozdaniem dyplomów uczestnictwa.

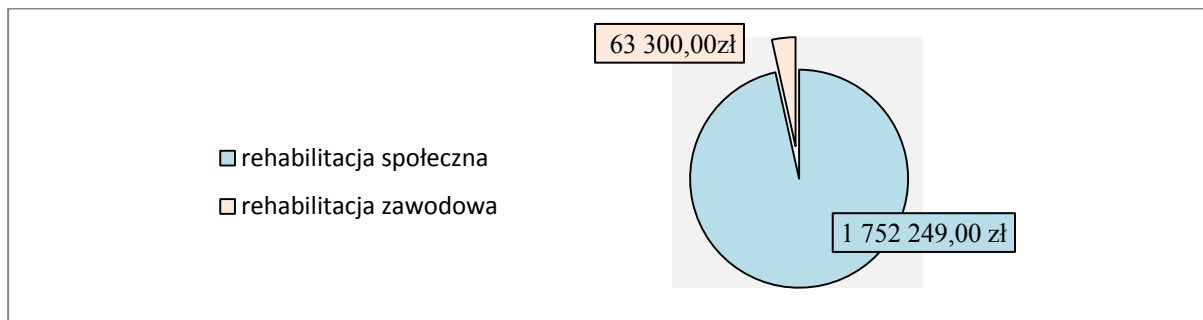
Oprócz zajęć prowadzonych w pomieszczeniach Świetlicy oferta dla dzieci obejmowała również wycieczki i inne atrakcje, tj.:

- wyjście do Term Cieplickich,
- wycieczka na Wzgórze Krzywoustego,
- ognisko integracyjne połączone z pieczeniem kielbasek,
- wycieczka do Muzeum Karkonoskiego (zwiedzanie muzeum z przewodnikiem i udział w wybranej przez dzieci lekcji muzealnej),
- wycieczka do Muzeum Militariów (zwiedzanie muzeum z przewodnikiem i udział w wybranej przez dzieci lekcji muzealnej),
- wyjście do pizzerii,
- wyjście do Restauracji Mc Donalds,
- rajd na punkt widokowy „Grzybek” połączony z piknikiem w plenerze,
- wycieczka do Muzeum Przyrodniczego w Cieplicach,
- wycieczka na Wzgórze Kościuszki połączona z zabawami ruchowymi na placu zabaw i siłowni zewnętrznej,
- wyjście do kina GRAND na seans pt. „Mój przyjaciel smok”,
- wycieczka do schroniska dla zwierząt (zwiedzanie schroniska, pogadanka z weterynarzem, zabawa ze szczeniętami).

Przedsięwzięcie cieszyło się dużym zainteresowaniem dzieci, spotkało się z akceptacją rodziców, pojawiły się także prośby o kontynuację tej idei w kolejnych latach, mając na uwadze fakt, iż ewentualne półkolonie w okresie wakacyjnym na terenie miasta skierowane są do dzieci zdrowych i sprawnych, natomiast oferta wsparcia w tym okresie dzieci niepełnosprawnych nie istnieje.

W 2016 roku **Dział Rehabilitacji** realizował zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem finansowania były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Limit środków przyznany decyzją Zarządu PFRON dla Miasta Jeleniej Góry na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rok 2016 wynosił 1.815.549,00 zł. Udział środków na rehabilitację społeczną i zawodową przedstawia poniższy wykres:

Wyk. 7. Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną i zawodową.

W 2016 roku Dział realizował następujące zadania:

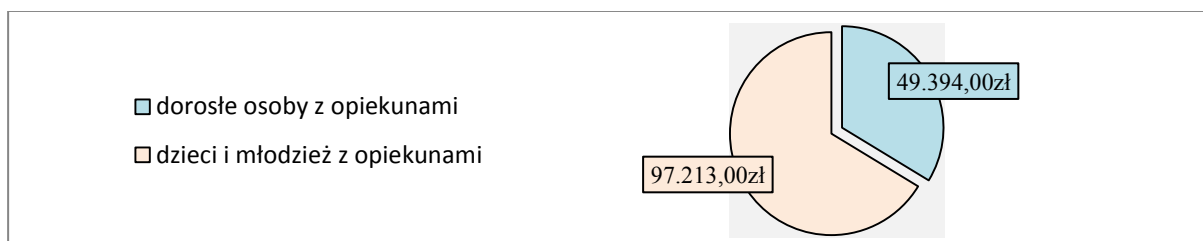
- zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- obsługa merytoryczna i finansowa programów celowych PFRON, których uczestnikiem jest Miasto Jelenia Góra,
- obsługa merytoryczna i finansowa umów dotyczących wspierania działań na rzecz niepełnosprawnych jeleniogórczan,
- prowadzenie wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta Jeleniej Góry,
- prowadzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2016 roku realizowano następujące zadania:

1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę 146.607,00 zł. Liczba ubiegających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem wyniosła 490 osób, w tym 160 opiekunów. Wypłacono dofinansowanie dla 146 osób, w tym 65 opiekunów.

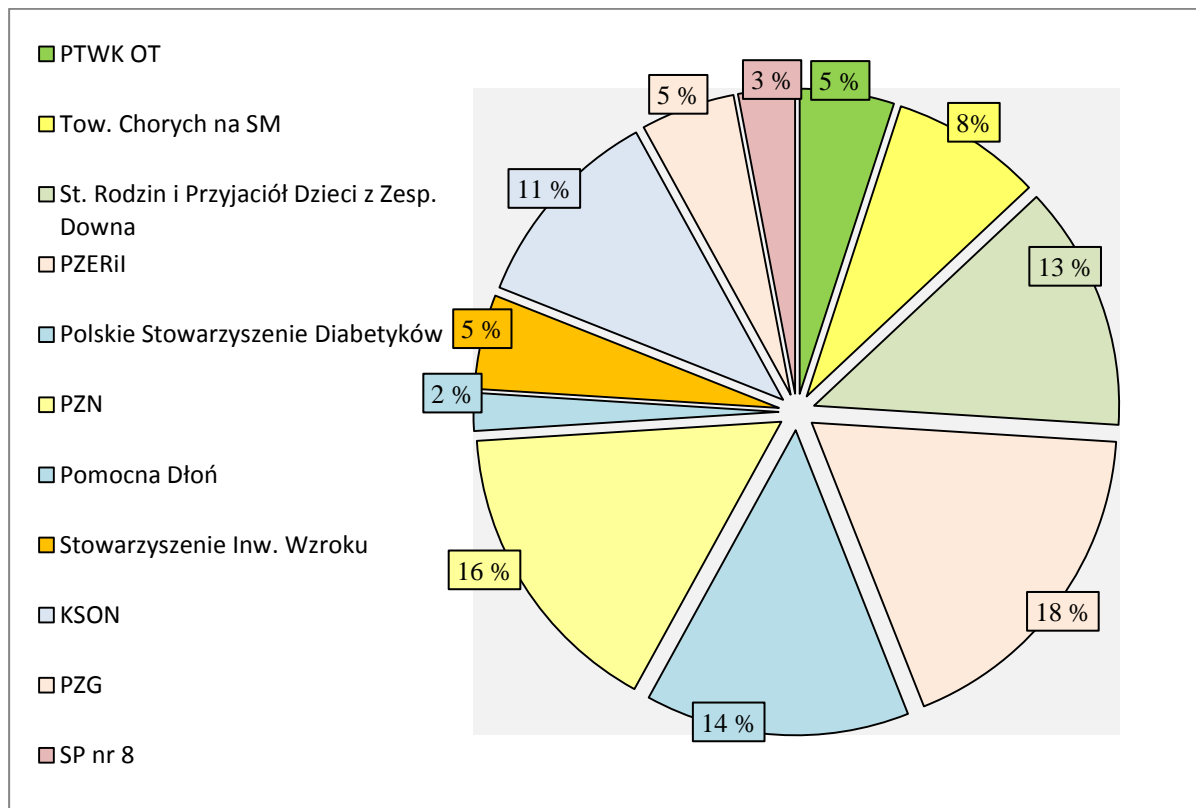

Wyk. 8. Środki wydatkowane na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Na zadanie to wpłynęły 37 wnioski (37 imprezy), na kwotę 165.788,00 zł. Przedmiotowe

wnioski złożyło 11 organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na to zadanie wyniosła 49.760,00 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy jednoczesnej pozytywnej opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznał dofinansowanie do organizacji 24 imprez podmiotom wymienionym w poniższym wykresie. W imprezach tych wzięło udział łącznie 925 osób niepełnosprawnych.

Wyk. 9. Udział procentowy przyznanych dofinansowań ze środków PFRON poszczególnym wnioskodawcom na sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych.

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Wydatkowano kwotę 502.129,00 zł, w tym na:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 6 niepełnosprawnych osób – 8.041,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 4 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych – 30.000,00 zł,
- dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 883 osób – 464.088,00 zł.

Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania tych osób w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe i systemy FM, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwoleżynowe, ortezy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki, protezy powietrzne oraz worki stomijne i cewniki, urządzenia multifunkcyjne.

4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – na ten cel przeznaczono kwotę 126.100,00 zł (wydatkowano 120.699,00 zł). W ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do:

- likwidacji barier architektonicznych – dostosowanie pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie uchwytów funkcjonalnych, dostosowania łazienek, likwidacja progów, poszerzanie otworów drzwiowych, wykonanie posadzek antypoślizgowych,
- likwidacji barier technicznych – centralne ogrzewanie bezobsługowe, siedziska, uchwyty funkcjonalne, podnośnik wannowy, maszyna brajlowska, krzesło toaletowe.

Wnioski w zakresie likwidacji barier w komunikowaniu się nie były w roku sprawozdawczym składane.

Wydatkowanie środków finansowych na to zadanie przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2016 roku		Zrealizowane umowy w 2016 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	25	230.554,00	10	48.340,00
2.	Bariery w komunikowaniu się	85	164.472,00	19	16.511,00
3.	Bariery techniczne	65	196.353,00	20	55.848,00
	OGÓŁEM :	175	591.379,00	49	120.699,00

Tab. 2. Środki wydatkowane na likwidację barier dla osób niepełnosprawnych.

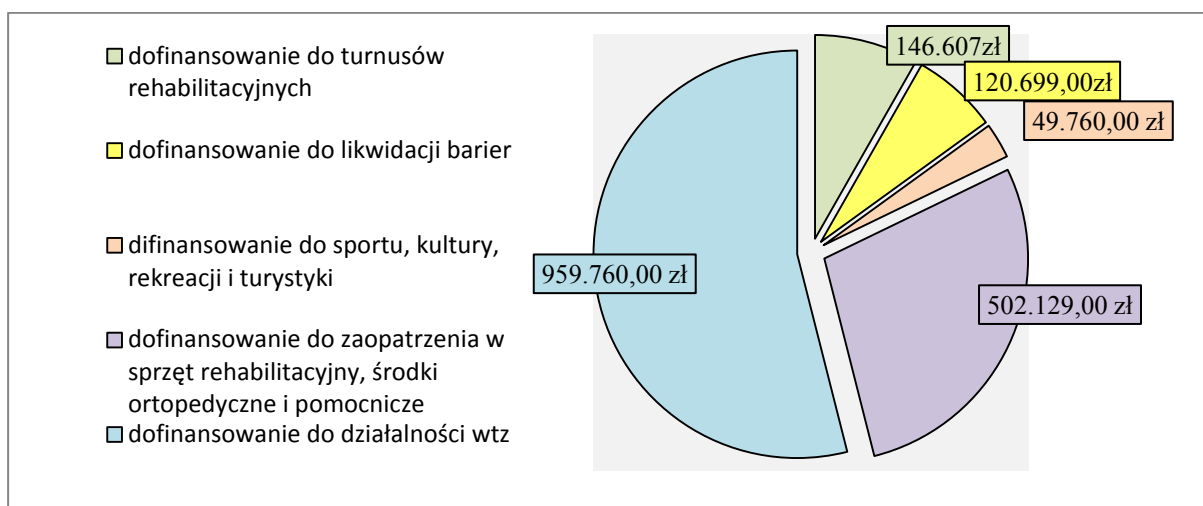
5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. W 2016 r. przeznaczono na to zadanie kwotę 959.760,00 zł. Na terenie Miasta Jeleniej Góry funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:

- przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, w którym rehabilitowanych jest 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami – kwota dofinansowania 319.920,00 zł,
- przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną – kwota dofinansowania 639.840,00 zł.

Roczny koszt pobytu w WTZ jednego uczestnika, pokrywany ze środków PFRON, podobnie jak w latach poprzednich wynosił 15.996,00 zł.

Należy podkreślić, iż 10% ogólnych kosztów działalności WTZ sfinansowane zostało ze środków budżetu Miasta Jeleniej Góry, tj. w wysokości 81.609,00 zł oraz budżetu Powiatu Jeleniogórskiego – 25.031,00 zł. Dział Rehabilitacji prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością ww. placówek.

Poniższy wykres przedstawia wysokość wydatkowanych środków PFRON w 2016 roku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Wyk. 10. Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną.

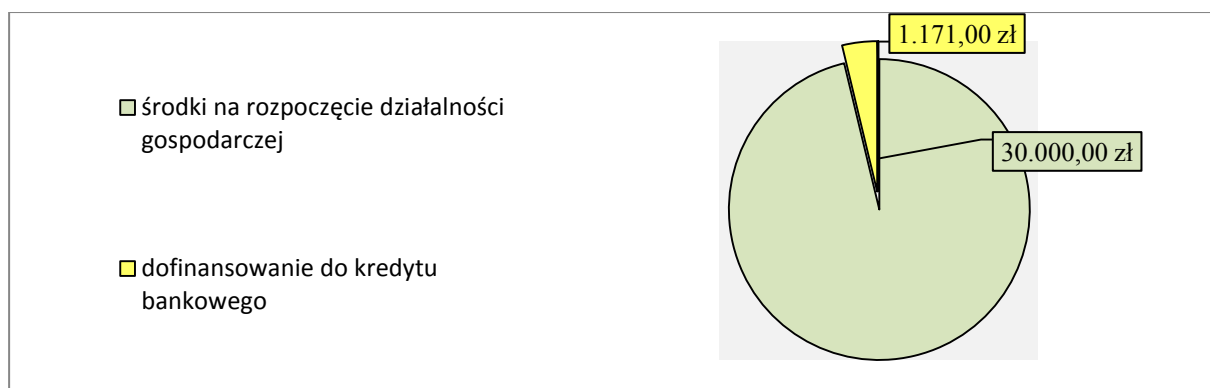
Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz uzyskanie awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy oraz pomocy w zatrudnieniu.

Przy realizacji wyżej wymienionego zadania Dział Rehabilitacji współpracuje m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz pracodawcami.

W ramach rehabilitacji zawodowej Dział realizował w 2016 roku następujące zadania:

1. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. W roku sprawozdawczym wpłynęły 2 wnioski na łączną kwotę 60.391,00 zł. Podpisano i rozliczono 1 umowę na kwotę 30.000,00 zł.
2. Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności. W roku sprawozdawczym o dofinansowanie w tym temacie wnioskowała 1 osoba niepełnosprawna. Wniosek rozpatrzono pozytywnie. Podpisano 1 umowę na kwotę 1.171,00 zł.
3. Zwrot pracodawcy kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. O zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy wnioskowało 2 pracodawców z terenu Miasta, na kwotę 50.000,00 zł. Wnioski skierowano do uzupełnienia. W związku z nie uzupełnieniem ich w terminie – wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia.

Wysokość wydatkowanych środków PFRON w 2016 roku w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przedstawia poniższy wykres.

Wyk. 11. Środki wydatkowane na rehabilitację zawodową.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej ogółem wydatkowano w 2016 r. kwotę 1.810.126,00 zł. W ramach 2,5% środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych, do budżetu Miasta przekazano kwotę 45.254,00 zł.

Miasto Jelenia Góra jest uczestnikiem programów celowych ogłaszanych przez PFRON. W roku sprawozdawczym realizowano 1 program celowy „**Aktywny samorząd**”. Rok 2016 to piąty rok działania programu. W trakcie realizacji programu złożono 87 wniosków na łączną kwotę 343.266,00 zł. Przyznano dofinansowanie 85 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 318.026,00 zł w ramach następujących obszarów:
Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

- 1) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - a) Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, 3 osoby, kwota 13.500 zł,
 - b) Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, 2 osoby, kwota 2.339 zł.
- 2) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 26 osób, kwota 153.962 zł,
 - b) Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, 1 osoba kwota 2.000 zł.
- 3) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - a) Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, 1 osoba kwota 2.000 zł,
 - b) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, 1 osoba kwota 20.200 zł,
 - c) Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, 1 osoba kwota 8.390 zł.
- 5) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 5 osób, kwota 5.078 zł,

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, 45 osób, kwota 110.557,00 zł.

Przy Dziale Rehabilitacji funkcjonuje **Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych**, który na bieżąco udziela informacji osobom niepełnosprawnym o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Z Punktu Informacji korzystają także pracodawcy w sprawach dotyczących ulg, zwolnień i dotacji z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę Ośrodka pod adresem <http://www.mops.jelenia-gora.pl/>.

Ponadto Dział Rehabilitacji prowadził działania związane z ogłoszonym przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry otwartym konkursem ofert na realizację w 2016 roku zadań publicznych w ramach wspierania działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu:

- integracji i przeciwdziałania niepełnosprawności poprzez promowanie społeczeństwa zintegrowanego wśród dzieci i młodzieży,
- wzrostu aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

– kształtowania prawidłowego wizerunku osoby niepełnosprawnej.

W ramach konkursu złożonych zostało 17 ofert na łączną kwotę 180.422,00 zł. Po dokonaniu weryfikacji pod względem formalno-merytorycznym podpisano 8 umów. Na ten cel z budżetu Miasta wydatkowano kwotę 63.197,00 zł.

W trybie art. 19 a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i o wolontariacie złożono 2 oferty na kwotę 6.600,00 zł. W rezultacie podpisano 2 umowy, w ramach których wydatkowano kwotę 6.600,00 zł.

Ogółem na te zadania wykorzystano kwotę 69.797,00 zł.

Tak jak to miało miejsce w poprzednich latach, zorganizowano VI Festyn Integracyjny pod hasłem „Walki z dyskryminacją osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”, w którego realizację włączyły się lokalne organizacje i instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W organizację Festynu zaangażowało się także wiele organizacji oraz przedsiębiorców wspierając to przedsięwzięcie w formie rzeczowej i organizacyjnej. Była to impreza masowa, otwarta.

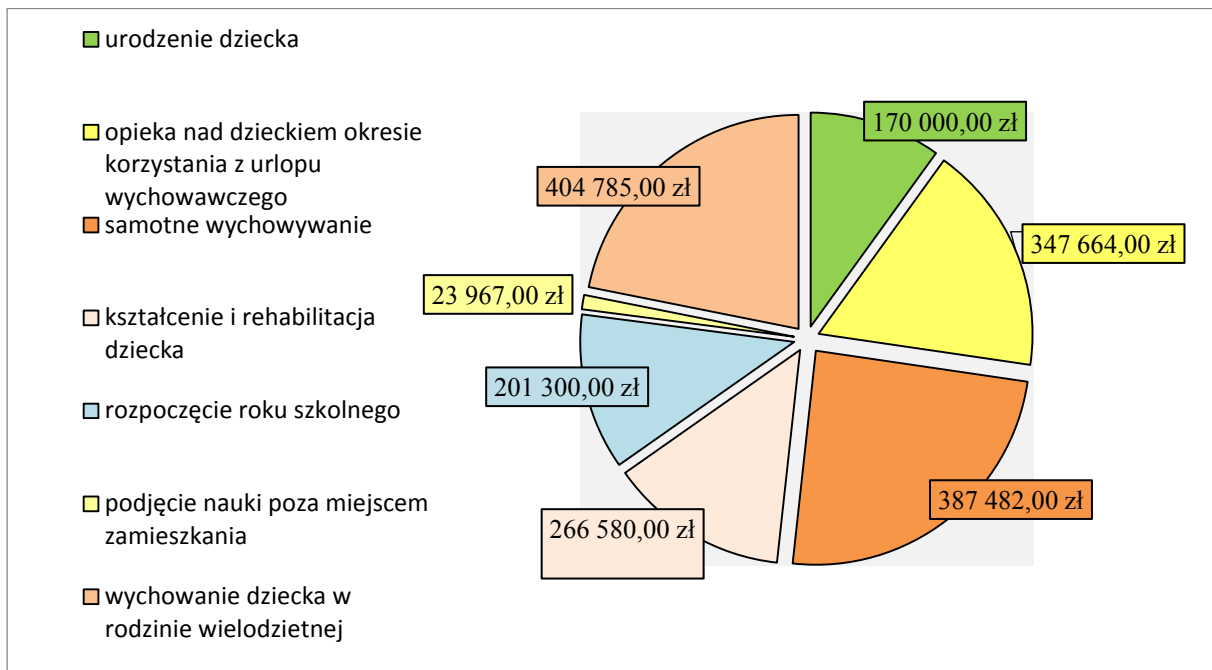
IV. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów Ośrodek wydatkował kwotę 22.398.403,00 zł.

W roku 2016 **zasiłki rodzinne** wypłacono na rzecz 3.381 dzieci na kwotę 3.634.866,00 zł. Osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego, mogą być również uprawnione do dodatków.

W okresie sprawozdawczym do zasiłku rodzinnego wypłacono dodatki na kwotę 1.801.778 zł z tytułu:

- urodzenia dziecka na rzecz 170 dzieci na kwotę 170.000,00 zł,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego na rzecz 124 dzieci na kwotę 347.664,00 zł,
- samotnego wychowywania dziecka na rzecz 212 dzieci na kwotę 387.482,00 zł,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka na rzecz 269 dzieci na kwotę 266.580,00 zł,
- rozpoczęcia roku szkolnego na rzecz 2013 dzieci na kwotę 201.300,00 zł,
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania na rzecz 53 dzieci na kwotę 23.967,00 zł,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na rzecz 529 dzieci w kwocie 404.785,00 zł.

Wyk. 12. Środki wydatkowane na dodatki do zasiłku rodzinnego.

Ponadto w ramach przepisu art. 5 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, umożliwiającego pobieranie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami rodzinom, które nieznacznie przekroczyły kryterium dochodowe uprawniające do pobierania powyższych świadczeń wypłacono w roku 2016 zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w łącznej wysokości 67.224,99 zł.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka wypłacono na rzecz 480 dzieci na kwotę 481.000,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła od stycznia 2016 r. świadczenie rodzicielskie przysługujące matkom do ukończenia przez dziecko 1-go roku życia, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego. W roku 2016 wypłacono świadczenia rodzicielskie w łącznej wysokości 1.219.166,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła trzy rodzaje świadczeń, których przyznanie wiąże się bezpośrednio z niepełnosprawnością wnioskodawców, bądź też osób pozostających pod ich opieką.

Z tego tytułu wypłacono:

- **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji – w 2016 roku wypłacono zasiłek 2.790 osobom na łączną kwotę 4.665.582,00 zł,
- **świadczenie pielęgnacyjne** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności – w 2016 roku wypłacono świadczenie 396 osobom na łączną kwotę 4.506.166,00 zł,

- **specjalny zasiłek opiekuńczy** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji – w 2016 roku wypłacono zasiłek 61 osobom na łączną kwotę 385.170,00 zł.

Ponadto osobom uprawnionym opłacane były składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Takie świadczenia otrzymały 272 osoby na kwotę 1.163.297,00 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów wypłacany był zasiłek dla opiekuna, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. **Zasiłek dla opiekuna** w 2016 r. wypłacono 53 osobom na łączną kwotę 347.932,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie sprawozdawczym wypłacono 828 osobom uprawnionym na kwotę 4.126.221,00 zł. W 2016 r. wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano następujące działania:

- informacje przekazywane komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego wobec 71 osób,
- wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych, oraz informacji od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy wobec 12 osób,
- skierowanie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego wobec 51 osób,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie oraz zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wobec 16 osób.

Ponadto dodać należy, iż wysokość należności wyegzekwowanych bezpośrednio od dłużników alimentacyjnych oraz za pośrednictwem organów egzekucyjnych za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wyniosła 730.482,35 zł.

W sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 5.353 decyzje, w tym 4344 decyzje w sprawach świadczeń rodzinnych oraz 1.009 decyzji z tytułu funduszu alimentacyjnego.

Poza zadaniami przedstawionymi powyżej, Ośrodek opłacał także składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, za osoby

otrzymujące wybrane świadczenia rodzinne. Na ten cel wydatkowano kwotę 407.348,43 zł dla 321 osób.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. rozpoczęła się realizacja programu rządowego „**Rodzina 500+**” wprowadzonego ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U., poz. 195). W ramach tego programu ustanowiono świadczenie pieniężne w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko w rodzinie, a w rodzinach o niskich dochodach także dla pierwszego lub jedyne dziecko przy spełnieniu kryterium dochodowego 800 zł netto lub 1200 zł w przypadku wychowywania w rodzinie dziecka niepełnosprawnego.

Na realizację zadań wynikających z cytowanej ustawy Ośrodek wydatkował w roku sprawozdawczym kwotę 25.354.888,00 zł. Złożono 4.761 wniosków (3.424 wnioski papierowe i 1.337 wniosków elektronicznych) i wydano 4.416 decyzji przyznających świadczenie. Łącznie wypłacono 51.690 świadczeń dla 3.985 rodzin. Najwyższa kwota wypłaconego świadczenia wychowawczego dla jednej rodziny to 3.500,00 zł (świadczenie przyznane na siedmiorgo dzieci).

Od dnia 01 grudnia 2016 roku rozpoczął działalność Środowiskowy Dom Samopomocy utworzony przez Miasto Jelenia Góra we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Środowiskowy Dom Samopomocy typu „A” posiada 30 miejsc dla pełnoletnich osób (zarówno kobiet i mężczyzn) zdiagnozowanych jako chore psychicznie z przewlekłymi zaburzeniami psychiatrycznymi. W wyniku ogłoszonego przez Prezydenta Miasta Jeleniej Góry konkursu organizacją prowadzącą ŚDS został Caritas Diecezji Legnickiej.

V. ZADANIA POZOSTAŁE.

Działając na podstawie:

- ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych,

Ośrodek był współorganizatorem **prac społecznie użytecznych**, które podejmowane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził i przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze listę 463 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogą zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym 179 kobiet i 284 mężczyzn. W 2016 r. z 265 osób skierowanych, prace społecznie użyteczne podjęło 255 osób.

Z powodu odmowy podjęcia prac społecznie użytecznych lub ich przerwania, jak również z powodu braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywania jego postanowień, czy też nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia w 2016 r. wydano 108 decyzji odmawiających przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

W 2016 r. Ośrodek przekazał do budżetu miasta dochody w wysokości **1.374.705,91** zł pochodzące z tytułu:

- odpłatności osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 155.246,33 zł,
- odpłatności pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej – 119.478,50 zł,
- odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze – 84.200,59 zł,
- dochody z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane z dotacji budżetu państwa – 739,20 zł,
- odpłatności rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w rodzinach zastępczych – 13.652,15 zł,
- odpłatności rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych – 1.173,28 zł,
- innych świadczeń nienależnie pobranych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, dożywianie, świadczenia rodzinne) – 147.757,48 zł,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej zwróconych przez dłużników alimentacyjnych – 730.482,35 zł, z tego dochód Miasta – 198.486,32 zł,
- dochodów Ośrodka (czynsze, odsetki bankowe, inne) – 64.521,14 zł,
- PFRON w ramach 2,5 % środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych – 45.254,44 zł,
- PFRON w ramach kosztów obsługi z tytułu realizacji Programu „Aktywny samorząd” – 5.951,06 zł,
- dochody z tytułu realizacji Projektu „Centrum Zdrowia Psychicznego” – 6.249,39 zł.

W roku sprawozdawczym wydano łącznie 23.217 decyzji, w tym:

- 12.547 decyzji dotyczących świadczeń z funduszu pomocy społecznej,
- 216 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni,
- 179 decyzji na pomoc dla rodzin zastępczych, osób usamodzielnianych, kontynuację nauki,
- 4.344 decyzje dotyczące świadczeń rodzinnych,
- 1.009 decyzji dotyczących funduszu alimentacyjnego,
- 4.769 decyzji dotyczących świadczenia wychowawczego 500+,
- 153 decyzje na dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych 500+.